

Долан джилä зураг зураг болзгаснь урд күцäхин тölä

Мана республикин промыслов кооперация — шинкән тогтмал органзация, эн эгд 1959 джил делгүртән шинкән эвл. 1959 джилин январин негд 4 артель бääв, адна кедж гаргьд гүртм продукция 2350 миньгн арслыга, ад-тавр кедж гаргьлгн — 3 сай арслыг бääсмн. Огдä цагт 11 артель болдж өсв, продукц гүртмдн кедж гаргьлгн зурань 4 сай 260 миньгн арслыг, ад-таврн продукция зурань — 5 сай 900 миньгн арслыг зурань.

Олн äмтнä äдл-ахун бслтин долан джилä зурагьар, 1959 джилä дүндүлхлä, промыслов кооперация 5,3 колван бсхмн, кедж гаргьд продукция 22,5 сай арслыг күрч бсхмн.

Эврәнн дотр-дундин көрнчгән тоолхла, долан джилä зурагьан артельмүд 1963 джил күцäх арчгьта, эс гүдд 2 джил урд күцäдг чадхмн. Огдä цагт артельмүдт 52 мастерской болн цехмүд бääнä, 1963 джилин чилчär өдд 140-с даву болдж бсхмн.

Олн äмтнä бääдл-джиргьл теткльнä предприятсь нег үлү өргär делгүрхмн. Бääдл-джиргьл теткльнй кемджән долан джилин чилчär 3,5 колван бсхмн.

Олн-äмтнä бääдл-джиргьл теткльнä предприятсь тослхгн эн джил өклдв: 1959 джилин туршар 3 комбинат болн бääдл-джиргьл теткльнй 7 павильон тосхгдхмн. Ик тослхт 1960 джил болхмн. Күч-көлсчиргь тетклин тölä 13 комбинатмуд болн павильонмуд 1960 джил тосхгдхмн. Артель болгьн нег кецтä, сән оборуованьта комбинатота болн павильонмудта болхмн. Долан джилин эргд 16 сай арслыга, олн-äмтнä бääдл-джиргьл теткд предприятсь тосхгдхмн.

КПСС-н ЦК-н июньск Пленум селгдх өдр, өрäl джилä зурагьан промыслов кооперация 100,2 процент, 350 джилä бөнä байрн өдрл 9 сара даалгьван 100,3 процент күцäv. 1959 джилин сентябрн негн күртл 8 сара зура 119 процент күцäгдв.

«1-е Мая» болн «Дружба» артельмүд сентябрн 1 шид джилä зурагьан 100 процент күцäчкäd, өдтä цагт 1960 джилä көдлмш кемдäчхәнä. Вийдän авсн даалгьван күцäчкäsн. Горькийн болн Хомутниковн нертä артельмүд көдлмшän эвбär яерульч-

ав.

Промыслов кооперация производствин нүр көдлчирин зерглän өргдäд өсäd йовна. Вийдän авсн даалгьван сар болгьн күцäгäd йовчкäd үйачир, госчир, парижмакхермүд олн бääнä. Улгүрн, Антонова, Чурюмова, Бугаева («1-е Мая» артель), Надвидова, Серкунова (Хомутниковн нертä артель) Цеджинова, Хахулина («Дружба» артель). Микулаева, Олейникова (Горькийн нертä артель) болн нань чигн улс.

Коммунистическ күч-көлснä бригадин нег зүүхин эвб авхин тölä өдн ноолда кемдäчхәнä.

Дамшлт тату мастермүдт оньдиндän дөнв-нөкд болчхад Надвидова, Джиргалова, Чурюмова коллективинн дунд тоомсрта. Кесг цагтан даалгьван эс күцäдг йовсн үйачир З. Шахенова, Е. Качаланова, нань чигн улс дамшлтта мастермүдин дөнвгär ода сарта болн кварталн зурагьан оньдин күцäдг болчхав.

Күч-көлсчирин бääдл-джиргьлин, өсäd йовдг некрврин теткх төр-промыслов кооперациян көдлчирин өмн бääх күндтä төр мөн.

«Олн äмтнä бääдл-джиргьл теткльн яеруль керг-үүлдврин тускар» КПСС-н ЦК-н болн СССР-н Министрмүдин Советин гаргьсн тогтаврн күцäгäd, олн äмт теткд бытовой точксан промыслов кооперация эвбär өс-кд-өргдүүл. Көдлмшин чинрн ясрв костюм, п а л ь т о, н а н ь чигн үнтä х у в ц с и г саянär уйдг болв. Көдлмш цугьар сән гүдг эн тоотс кемдäчхмн. Артельмүдин көдлмшт эвбär нег дуту-дунс бääнä, зäрм үйачир хувц болн гос уйхларн мууггär уфад, шаг гаргьчхана, ним болдг учрн — аднä медрлн, дамшлтн тату болсн учр.

Эн дуту-дундсиг уурулхин тölä болн хувц ишкдг улсин болн мастермүдин медрлин бөдлүлхн тölä 12 күн курст илгäгдв. Профтехническ школур 10 күн илгäгдв. Көдлмшн кергä бääдж, 55 күн сургьул дасджана. Энүнäs талдан, дамшлтан сольдчж бääхин тölä артельмүд семинарск заньтсь кемдäчхәнä.

Республикин артельмүд олн зүсн көдлмш кемдäчхәнä. Олн äмтнä бääдл-джиргьл теткьсн дээрän артельмүд хулсн плитс кевä, колбасн иадель,

тос кедж гаргьна, болв голлч көдлмшн — олн äмтнä бääдл-джиргьл теткльгн.

Производствени көдлмшän хөбөнän улм өргär делгүрлхн тölä, промыслов артельмүд дотр-дундин нег көрнчгтä болн иргчтä. Цехмүдän өргдүүлд болн шин производствс секхд оньган өгх кергтä. Бääрн газрин нуурмудт, үлгүрн, Яшкульск, Западн, Приютненск, Сарпинск, Каспийск районд, зäрм анылгдг бурдäдж болхмн. Олн äмтнä болн колхозмуд, совхозмудиг тетклин тölä бура белдäд терүгärн корзинск кедж чадх эв-аргь Юстинск района «40 лет Октября» артельд бääнä. Каспийск р а й о н «Туг» гидг артель зегсär мешкүд, циновк кедг производстван эвбär өргдүүлдг чадхмн.

Артельмүдин икннн колбасн цех селдг чадхмн, болв ода дээрän зүт хойрхн артель колбасн производствта.

Артельмүдин нег дуту äнгг көдлмшн — герин өлг-өд яслгн, үлгүрн, примус, керогаз, хала саммуд ясд мастерской уга болгьн.

Производствдан багъ механизация сулар оллгльн — бас нег дуту көдлмшн мөн. Хувц уйдг мастерской-ст электропривод өргär оллгх кергтä, электрофото, парижмакхерскт электрогьар үе хääчлгг бурдäх кергтä.

Кедж гаргьд продукция элвähн долан джилä зура кемдäчхәнä. Производствдан механизация болн автоматизация орцулад, социалистическ дөрлдг өргär делгүрлäd, продукц гаргьлгнä производствени даалгьван болзгаснь урд күцäчär ноолда кех кергтä.

Советск улсин материалн болн санан-селжин некрвиг күцидн теткхд болн мана Тöрскнä экономическ күчн-чиднлн баргьта гүдг партй икär килмдчän өгнä.

Партийн болн советск организациясн дөнвгär мана республикин промыслов кооперация өмнän бääх төрмүдиг хурдар күцäгäd долан джилä зурагьан болзгаснь урд күцäхн лавта.

Н. ЧУРБАНОВ.

Хальмг АССР-н Распримсоветин уполномочени.